

פרשת תולדות

ביטול לצדיקים

הרב יורם אברג'ל זיע"א בפרשת תולדות מבאר לנו עד כמה גדולה וחשובה מעלת ביטול לצדיקים וקבלת הנהגתם וזה לשונו בספר הקדוש אמרי נועם על הפרשה:

והנה לפי המבואר עד כה שרוב התורה שבעל פה היתה גנוזה בנשמתו של עשו, יובן בתוספת עומק מה ושע לש ויפבש קחצי עדיש ונייהו, (חכ, הכ תישארב) "בפיו שנאמר בפרשתנו "ויאהב יצחק את עשו כי ציד גנוזה עיקר התורה שבעל פה, ועל ידי זרעו היא עתידה להתגלות, ולכן אהב אותו מאוד. ובזה נפתח לנו פתח רחב להבין בעומק גם את מה שמסופר בהמשך פרשתנו (פרק כז) על רצונו העז של יצחק לברך את עשו דוקא ולא את יעקב.

והיינו משום שידע יצחק שעיקר התורה שבעל פה גנוזה בפיו של עשו כנ"ל, וחשש יצחק שמכיון שיש בעשו חלק רע מבחינת הרע של נחש הקדמוני, אם תצא ממנו התורה שבעל פה במצב זה, היא תהיה מליאה פסולת וסיגים, ויוכלו הלומדים אותה לבוא לידי מידות רעות וגאווה וגסות רוח וכו'. ולכן החליט יצחק לברך את עשו בעשרת הברכות של "ויתן לך", ובכך לבטל מעליו את עשר הקללות שנתקלל בהם הנחש, ולהעביר ממנו את כל הרע שבו, ואז תוכל לצאת ממנו התורה שבעל פה כשהיא זכה וברה. אלא שכנראה רבקה לא ירדה לסוף דעתו של יצחק, ולכן שיכנעה את בנה יעקב שיכנס אל אביו במרמה ויטול את הברכות פן יקדמו עשו הרשע ויטלם.

ומכיון שידעה רבקה היטב שמידתו של יעקב היא מידת האמת כמו שכתוב "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז, כ), ומצד מידתו הוא לא יוכל לרמות את אביו בשום אופן, לכן "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר איתה, ותלבש את יעקב בנה הקטן" (בראשית שם, טו). והיינו כי כמו שלבישת בגדים של צדיק מסוגלת להשפיע על האדם שפע של קדושה, כך גם לבישת בגדי אדם רשע מסוגלת להשפיע על האדם ממדותיו הרעות של אותו רשע, ולכן הלבישה רבקה את יעקב בבגדי עשו כדי שיקבל מעט מן הרמאות שהיתה בעשו, ויסכים להיכנס ליטול את הברכות במרמה.

ואכן בסופו של דבר הקשיב יעקב לאימו ונטל את הברכות מיד אביו במרמה, אולם לא הרוויח מכך מאומה, ולא די בכך שלא נתקיימו בו הברכות, אלא גם נגרם לו מכך צער רב בהמשך חייו. וכנגד ארבעת הפעולות שעשה יעקב כדי ליטול את הברכות ("וילך ויקח ויבא לאמו... ויבוא אל אביו וגו'") (פס' יד ופס' יח) (נגזרו עליו ארבע צרות כמו שכתוב "לא שלוותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבוא רוגז" (איוב ג, כו) ופירשו חז"ל במדרש) בר"ר פד, ג) "לא שלוותי" מעשו, "ולא שקטתי" מלבן, "ולא נחתי" מדינה, "ויבוא רוגז" בא עלי רגזו של יוסף. וכן כל שנאת הגוים כלפינו במשך כל הדורות היא מחמת מה שנטל יעקב את הברכות מעשו, כמו שכתוב "וישטום עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו" (בראשית שם, מא).

וכן בחינת התורה שבעל פה לא נטהרה כהוגן מחמת הרע שנותר טמון בעשו, ועל כן דוקא לאלו שזוכים לידע רחב בתורה שבעל פה, ובקיאים בש"ס ופוסקים וכו', יש נטייה גדולה להתגאות ולהתרברב, ופעמים רבות אף לפתוח את פיהם לדבר דברים אשר לא כדת על צדיקי אמת, ובזה נהפכת תורתם מ"סם חיים"

ל"סם המוות" (ראה יומא עב, ב.) וכן כתב רה"ק ר' נחמן מברסלב (ליקוטי מוהר"ן ח"א תורה יב, א) וז"ל: והז, זובו הואגב קתע קידצה לע סירבודו, סיקידצה לע סיקלוח סידמולה בורה יפ לעש סיאור ונאש המ" מכון גדול מאת ה' יתברך. כי יש בחינת יעקב ולבן: יעקב הוא הצדיק המחדש חדושין דאורייתא ולומד תורתו לשמה... ולבן הוא תלמיד חכם, שד יהודי שתורתו להתייהר ולקנטר, ותלמיד חכם כזה, נבלה טובה הימנו. וזה ידוע, שאינו נקרא תלמיד חכם אלא על ידי תורה שבעל פה, כי זה שידוע ללמוד חומש אינו נקרא תלמיד חכם, אלא זה שהוא בקי בגמרא ופוסקים. וכשלומד בלא דעת, נקרא לבן, על שם ערמומיות שנכנס בו, ושונא ורודף את הצדיקים".

ועל כן צריך כל אדם שזכה להסתופף בבית המדרש וללמוד את התורה שבעל פה להיזהר ביותר בכך, וישתדל בכל כוחו לעסוק בתורה בקדושה גדולה, וילמד רק כדי לעשות נחת רוח ליוצרו ולא כדי להיקרא רבי וכו', ויסתופף תמיד בצילים של החכמים והצדיקים האמיתיים אשר מידת הענוה היא נר לרגלם, והם מכבדים ומוקירים את כל צדיקי הדורות, ובזה ינחל רק טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, ויהיה להקב"ה נחת רוח מלימודו.

וכן יש ללמוד מן האמור עד כמה מחויבים אנו לבטל את דעתנו בפני דעתם של צדיקי האמת, וזאת גם אם נדמה לנו שהם טועים ח"ו, שהרי בודאי שלא כן הדבר, כי שכינת אל מלווה את כל דרכיהם של הצדיקים ומשגיחה שלא תצא תקלה ושגגה מתחת ידם לעולמים ח"ו. ובפרט כשבא האדם ליטול עצה מצדיק, עליו להרגיש בברור שהוא בפני הצדיק ממש כסומא בפני הרואה, ויעשה כעצת הצדיק בתמימות ופשיטות וללא כל התחכמויות, ואז מובטח לו שיצליח בכל אשר יעשה.

